

Finnen starten 's werelds eerste Universiteit van Innovatie

Op 1 augustus 2009 wordt in Helsinki de eerste Universiteit van Innovatie officieel geopend. De nieuwe universiteit is een gezamenlijk initiatief van de University of Art and Design Helsinki, de Helsinki Business School en de Helsinki University of Technology. Socialeinnovatie.nu sprak in de Finse hoofdstad met Yrjö Sotamaa, rector van de designuniversiteit en geestelijk vader van het plan dat Finland naar de academische wereldtop moet brengen.

Yrjö Sotamaa leidt ons eind van de dag rond door de industrieel aandoende gangen van de University of Art and Design Helsinki, gevestigd in de voormalige keramiekkabine van Arabia. "Een logische plek," glimlacht Sotamaa, "want dit is de geboortegrond van het Finse design." En anno 2005 was dezelfde designacademie op haar beurt de geboortegrond van 's werelds eerste Universiteit van Innovatie. In de creatieve economie is dwarsverbanden leggen van cruciaal belang, dus is het ook zaak dat de opleidingen dat doen.

Groeispurt

De gecombineerde kracht van technologie, vormgeving en ondernemerschap zijn nodig om de Finse economie weer een swing te geven. Toegegeven, de Finnen scoren nog steeds hoog in de internationale concurrentie-monitor van het World Economic Forum, maar hun voorsprong is tanende en dus is het tijd voor een nieuwe groeispurt.

In het verleden heeft de overheid flink geïnvesteerd in het creëren van nationale kampioenen als Nokia, met als gevolg dat de Finse economie weinig Midden- en Klein Bedrijven telt en kwetsbaar kan worden voor plotselinge, economische veranderingen. Daarnaast is het zo dat veel innovatieve en creatieve Finse ondernemers niet de behoefte hebben om echt groot te worden. En dus, zo redeneren de nuchtere Finnen, zal de groei uit de samenwerking moeten komen. De nieuw te creëren University of Innovation zal een nieuwe generatie ondernemende technici en creatieven als ook creatieve ondernemers voort mogen brengen die een andere, gezamenlijke taal spreken. De universele mens van de 21^e eeuw komt op die manier weer een stapje dichterbij.

Onderwijshervorming

Yrjö Sotamaa: "De aanleiding voor de nieuwe universiteit is geweest dat de Finse regering het universitaire systeem wilde hervormen. Finland telt 21 staatsuniversiteiten en 30 polytechnische hogescholen. Die zijn weliswaar goed, maar ver verwijderd van de topuniversiteiten in de wereld en die kloof wordt groter. De kwaliteit van onderwijs en onderzoek moet omhoog, de economische impact van kennis in Finland ook en de grote uitdagingen van innovatie moeten multidisciplinair benaderd en aangepakt worden."

De regering liet het aan de universiteiten zelf over om met voorstellen te komen. Sotamaa, die onder andere ook voorzitter is van de Finse Raad voor de Creatieve Industrie, kwam met het idee om het universitair onderwijs te innoveren door nieuwe dwarsverbanden te creëren. Hoewel een enquête van Sotamaa onder zijn stafleden ook sceptici liet horen ('de nieuwe universiteit bedreigt de autonomie van de kunsten') was meer dan de helft van de ondervraagden direct enthousiast. Draagvlak was daarom geen probleem.

Sotamaa: "Het overheidsprogramma ziet de nieuwe universiteit als een nationale investering. Onze ambitie is ook dat wij een universiteit van wereldklasse willen creëren die in 2020 tot de 50 beste ter wereld hoort dankzij vernieuwend onderzoek, een cultuur van excelleren en geheel nieuwe manieren van leren. Bovendien moet de nieuwe universiteit internationaal de beste samenwerkingsverbanden hebben die ook internationaal talent naar Helsinki trekken."

Geen fusie

Hoewel de universiteit officieel nog moet starten, zijn de eerste programma's al aan de gang. Zoals de Helsinki School of Entrepreneurship. Yrjö Sotamaa: "Van een fusie van de drie is geen sprake. De uniciteit van elk van de partners moet behouden blijven. Bovendien is het denken in structuren slecht voor de energie. Eerst brengen we de studenten samen om hun creativiteit te laten bloeien. Daarvoor maken we ook gebruik van de podiumkunsten en drama, want die horen net zo goed bij de University of Art and Design. Daarna ontstaan gedeelde ervaringen en dan pas kun je aan structuren denken. Het moet organisch groeien."

In de dagelijkse praktijk maakt de nieuwe universiteit gebruik van de drie campussen van de drie partners. De businessschool en de kunstacademie zijn gevestigd in Helsinki terwijl de technische universiteit, die veruit de grootste van de drie is, in het nabijgelegen Espoo gehuisvest is waar onder andere ook Nokia zijn hoofdkantoor heeft. De verbinding is geen probleem, want de Science Line, een directe buslijn, brengt de studenten snel ter plekke.

Toekomst

Op termijn, zo voegt Sotamaa eraan toen, zal er een nieuwe campus gecreëerd worden. "Uiteindelijk wil je toch nog naar één plek waar iedereen mixt en dat zal naar alle waarschijnlijkheid in Espoo zijn, want daar is de ruimte." Maar voldoende ruimte of niet, de toelatingseisen zijn streng. Sotamaa rekent op 3.000 aanvragen waarvan er maar 300 gehonoreerd worden. Sotamaa: "Een goede selectie is het halve werk. Ik vroeg aan een aantal van mijn professoren waarom hun groepen het zo goed doen. Oh, dat is eenvoudig, zeiden ze. Wij selecteren de beste studenten en daarna laten we ze doen wat ze willen. Dat werkt."

De kern van de uitdaging ligt uiteindelijk in een nieuw denken, stelt Sotamaa. "Wij Finnen zijn erg goed in het produceren van kennis, maar minder goed om er ook business uit te halen. En dat is eigenlijk een Europees probleem. Veel onderwijsinstellingen claimen dat ze interdisciplinair onderwijs hebben als ze verschillende soorten studenten samen in één lokaal zetten, maar zo werkt dat natuurlijk niet. Ondernemerschap is meer dan een vaardigheid, het is ook een attitude die ontstaat door een andere manier van denken en handelen. Vormgevers, kunstenaars en techneuten hebben weer een heel eigen manier van het benaderen van vraagstukken. Het is uiteindelijk het samenbrengen van die diverse manieren van denken die de vernieuwing op zal gaan leveren."